

pred izpiti predavanja o ljudski izobrazbi in javnih knjižnicah. Tako narašča kader usposobljenih učiteljev, ki sejejo na učiteljski šoli pridobljeno semem med najširše plasti naroda in uspeh teh državnih prosvetnih naprav je gotov in siguren. Prvi dan pri polaganju usposobljenostnih izpitov se vrši dveurno predavanje o pomenu ljudske vzgoje s strani kandidatov, drugi dan pa triurno predavanje o funkciji javnih občinskih knjižničarjev.

Na vseh ostalih učiteljskih šolah je dolčen čas predavanj tako, da s temi predavanji ni moten pouk v šoli. Navedena predavanja poučujejo priznani ljudsko-izobraževalni delavci in knjižničarji.

Vse učiteljske šole morajo poročati ministrstvu prosvete, kako so izvedle ta nalog, pri čemer morajo dobiti najboljše priznane predavatelje, ki se sami pečajo z ljudsko-izobraževalnim delom. Tako dobe poslušali že v šoli mnogo navodil, ki jih dobro uporabljajo v praksi.

UČNI NACRT O LJUDSKEM IZOBRAŽEVANJU ZA ABITURIENTE UČITELJSKIH ŠOL, UČNO GRADIVO.

I. Zgodovinski uvod: Smisel za ljudsko izobraževalno delovanje v zgodovini naroda. Javne in zasebne čitalnice in knjižnice, drama in igre, časopisi, itd. o zgodovini češkoslovaškega naroda.

Od 1. 1862. delovanje največje prosvetne organizacije »Sokola«, od 1. 1896. »Delavske akademije«, izobraževalno društvo delavcev, od 1. 1899. ljudske univerze, od 1. 1906. »Prosvetna zveza« v Pragi, središče vzgoje in izobraze češkoslovaškega naroda. Narodna društva in njih številni odbori, prosvetni odbori in društvene prosvetne korporacije. Druge kulturne institucije iz zgodovine naroda. Skrb teh organizacij pred prevratom za moralno in razumno povzdigo češkega naroda. Po prevratu. Učinkovito poseganje države v ljudsko vzgojo. Zakon o organizaciji ljudskih tečajev državljanke vzgoje, s katerim je postala skrb za prosveto ljudstva javen državen interes od 7. februarja 1913.

1. Pomen ljudske vzgoje:

- a) kulturni: z ljudsko-izobraževalnim delom se viša moralni in umski nivo vsega naroda;
- b) socialni: potom državnega izobraževalnega dela in dela raznih prosvetnih korporacij se nudi vsem vrstam naroda prilika do izobraze in duševnega življenja;
- c) gospodarski: zvišanje duševnega ravnovesja ljudstva je predpogoj za njegov gospodarski napredok;
- d) politični: z ljudsko vzgojo se usposablja narod za demokracijo.

Pred prevratom je bilo geslo ljudsko-izobraževanja: »Potom prosvete do svobode«, po prevratu pa veljav geslo: »Potom prosvete k demokraciji«.

2. Razlagi ljudsko-prosvetnih zakonov in navodil.

3. Ljudsko izobraževalna organizacija:

- a) ljudsko-izobraževalen oddelek ministrstva prosvete;
- b) okrajni in mestni prosvetni odbori;
- c) krajevni prosvetni odbori;
- d) prosvetni poverjnik (v občinah, kjer ni sole).

4. Oblike ljudske vzgoje:

- a) predavanja;
- b) izobraževalni tečaji (posebno pa tečaji za analfabete na Slovaškem in Podkarpatski Rusiji);
- c) prostovoljna ljudska šola;

Potek razprav za izredno skupščino in sporazum v JUU

DELO ZA SPORAZUM!

Sporazum pomenja pomirjenje dveh ali več skupin za skupno vodstvo poslov v Udrženju. Skupine so formirane na politični podlagi, ali pa so zbrane okoli posameznih posembnih oseb. Bodisi kakorkoli, vrednost in trajnost sporazuma je zavisna od ugotovljenih principov, na katerih je dosežen sporazum, kakor tudi od iskrenosti, s katero se je započelo delo za sporazum.

Skupine, ki delajo za sporazum, se borijo za to, da bi imeli čim več predstavnikov svoje skupine v skupnem odboru. Radi tega se smatra, da je najteže doseči sporazum v vprašanju: koliko mandatov dobi posamezna skupina v odboru. Ko bo povoljno rešeno to vprašanje, tedaj se ugotovi, da ne pride v poštev vprašanje oseb, to je, da se dovoljuje popolna svoboda vsaki skupini, da izvoli kandidate izmed svojih članov, ki jih sama želi, ker je v interesu vseake skupine, da ima kot predstavnike svoje najboljše in najspodbnejše člane. To sta dva principa, ki se jih ne moremo izogniti pri delu za sporazum in o katerih se ni upoštevalo pri delu za sporazum 15. decembra.

Objektivno presojanje sporazuma, ki so ga zasnovali predsedniki sekcij, vodi do zaključka, da so predstavniki večine pristali z lahkim srcem na glavno in edino zahtevo opozicije, da se čim prej odstavi sedanj izvršni odbor. Odstranitev odbora v nepravem času pomenja žalitev velikega števila uglednih članov v naših vrstah, ki so dve in pol leta z največjim navdušenjem in gorečnostjo uspešno vodili delo v našem centralnem odboru. Ali bodo jugoslovenski učitelji soglašali in v kolikem številu s to zamislijo, da se odstavi izvršni odbor v nepravem času na

- d) mladinska predavanja in mladinske prireditve;
- e) gledališče;
- f) časopis;
- g) skriptikon;
- h) kinematograf;
- i) vzgoja v umetnosti (petje, godba, razstave);
- k) analize, oziroma občinske kronike;
- l) muzeji.

5. Državna sredstva za ljudsko izobrazbo v proračunu ministristva prosvete.

6. Ljudsko-izobraževalni pripomočki: Državljanska knjižnica, knjige za vsakogar.

7. Literatura: Češka prosveta. ljudsko-izobraževalni obzor.

8. Naloge učiteljstva na ljudsko-izobraževalnem polju.

UČNA OSNOVA TRIURNIH PREDAVANJ O KNJIŽNICAH ZA KANDIDATE IV. LETNIKA UČITELJSKIH ŠOL.

1. Pomen knjige in knjižnice in sodelovanje učiteljstva pri ljudski vzgoji.

Knjižnica je težišče ljudsko-izobraževalnega dela v občini, posebno pa tam, kjer je treba celiti posuveljeno mladino, zanemarjanje družinskega življenja tam, kjer vlada alkoholizem in zločinstvo. Ustanavljanje javne knjižnice se pravi, odpravljam sirotištice, policijo, beznice, umobolnice, itd. Knjižnica je najcenejša nadaljevalna šola, ki s svojimi knjigami pride v najoddaljenejše samote. Kar se s predavanji ne da dosegči, to dosežajo dobre knjige. Knjiga ugodi vsestranskim in najrazličnejšim stopnjam razumljivosti učiteljev in bolje učinkuje kot govoreča beseda in ima mnogokrat tudi trajnejši vpliv na citatelja.

2. Kako vzbujati zanimanje najširših plasti naroda za knjižnico?

Ljudska izobrazba temelji na šolski izobrazbi; tako postane in mora postati učitelj in propagator in organizator, četudi močne ni njen izvršilni činitelj.

3. Zakon o občinskih knjižnicah: Predvsem je potrebno pri razlagi izhajati od konkretnih slučajev, s katerimi se sreča vsak učitelj na vasi (n. pr. finančna sredstva knjižnice, prispevki občine, in drugi denarni viri, državne in pokrajinske podpore, priprave za ustanavljanje knjižnic, itd.).

4. Pravilno organizirana uprava knjižnice:

- a) knjižnični odbor;
- b) knjižničar; tu je neobhodno potrebno podprtati njegovo ljudsko-izobraževalno poslanstvo. Kakšne lastnosti mora imeti dober knjižničar.

5. Tehnična in knjižničarska uprava manjše knjižnice: priročne knjige, pomožne knjige, tečaji, itd.

6. Izbor in nakup knjig. (Seznam knjig Prosvetne zvezne, navodila za nakup knjig od okrajnega prosvetnega odbora, druge odlične knjige, ki spadajo v vsako knjižnico.)

7. Šolska knjižnica in njen sodelovanje z občinsko knjižnico; posebno pri izboru knjig je treba paziti na delokrog šolske in javne občinske knjižnice, da ne bosta imeli obe knjižnici istih knjig.

8. Finančna uprava knjižnice.

9. Celotna organizacija knjižnice:

- a) okrajni prosvetni odbori in knjižnični nadzorniki za posamezne dele reza;
- b) državni knjižnični inštruktorji;
- c) krajevne, okrožne in župne knjižnice.

Dobro je, da popelje predavatelj poslušalce v krajevno knjižnico, kjer jim pokaže glavne pripomočke in najvažnejše naloge knjižnice tudi v praksi.

ki tako delajo. Začete ob uedinjenju se še vedno raznašajo pogrete vesti nekega upokojence za »ureditev razmer v Udrženju«. Vedno bolj se utrije mišljenje, da bodo razmere v Udrženju popolnoma urejene, ko bo on definitivno pustil Udrženje v miru, ter se ostarel, truden in siv ne bo več brigal o »ureditvi razmer«.

Opozicija, iz katere izhajajo dolge, nepodpisane vesti in otožbe proti predsedniku, ima velike sposobnosti, da si izmišlja predsednikove izjave, se poigrava s svojo torbo dokumentov proti predsedniku na glavni skupščini v Ljubljani, potrebuje nujno zdravljenje. Edini zdravnik, ki je mogel zdraviti in ozdraviti tako opozicijo, da jo prevzgoji, je bila večina, ki jo je razbil sporazum predsednikov sekocij. Neuchiteljske in nevzgojiteljske metode dela opozicije, so obrodile sad samo zato, ker večina ni bila krepko združena, kjer ni predstavljala disciplinirane skupine, ker je pri prvem spopadu zapustila svoje vodstvo in pristala, da ji opozicija vsili svoje vodstvo, ali izformira novo vodstvo od onih oseb, ki bodo pomenjale samo toliko, kolikor bodo v dokler bodo hoteli upokojeni voditelji opozicije.

Večina bi morala biti vztrajnejša in živejša v borbi. Ona ne bi smela kapitulirati pred ofenzivo opozicije, vodenje po upokojencih. Ni še prepreno, da se ona združi in nadaljuje pot po smeri, v kateri je korakala in ki je edino uspešna za zdrav razvoj naše organizacije. Sporazum pomenja zmago opozicije — zmago upokojencev. Ako bo ta sporazum odobren s tajnim glasovanjem na prihodnji skupščini, bo to največji poraz za aktivne učitelje, za njihov ugled in njihovo sposobnost za samostojno vodstvo Udrženja brez jerobstva upokojencev.

Naše nasprotovanje proti upokojencem, razume se, da samo proti onim, ki imajo samo bolno željo po spremembah odborov v Učiteljskem Udrženju, bo trajalo toliko časa, dokler oni ne opustijo tega grdega početja. Razen tega bo za nas vsak odbor, sestavljen pod okostenjstvo upokojencev, pomenjal težko poniranje našega aktivnega učiteljstva in našega Udrženja. Tak odbor bo izpostavljen naši najostrejši kritiki in naši nepomirljivi opoziciji.

Priči po uedinjenju bo jugoslovensko učiteljstvo na prihodnji skupščini prvič tajno glasovalo. Z izglasovanjem zaupnice izvršnemu odboru bo glasovalo proti jerobstvu upokojencev, glasovalo za svoje tovariše, aktivne učitelje, ki jim ni potrebno upokojensko nebo, glasovalo bo za aktivne učitelje, ki jih niso imenovali upokojenci v odbor, glasovalo bo za aktivne učitelje, ki imajo moč sposobnosti in voljo, da samostojno in neodvisno vodijo Udrženje, upoštevajoč samo interese in potrebe onih, radi katerih organizacija obstaja.

Tajno glasovanje se izvrši na izredno zahtevno opozicije, da bo ona priznala vsak odbor, pa tudi odbor Damjanja Rašiča, ako bo dobil večino, kar naj se ugotovi edino s tajnim glasovanjem. To zahtevno opozicije sprejema tudi sedanji odbor in bo zapustil svoja mesta samo po tajnem glasovanju, ako ne dobi zaupnice. Za tajnim glasovanjem o zaupnici odbora se more doseči sporazum. Ako dobi izvršni odbor večino, pozove k sodelovanju manjšino pod navedenimi pogoji in izvrši se izvolitev novega izvršnega in nadzornega odbora. Ako dobi opozicija večino, bo grupacija glavnega odbora konstruktivna opozicija. Eno je treba poudariti: Grupacija glavnega odbora ne more sodelovati pri nobenem sporazumu, ki bi bil naperjen proti njegovemu predsedniku in njegovemu sodelavcu.

Verujemo, da razume jugoslovensko učiteljstvo pomen in važnost sklepa, ki bo sprejet na prihodnji skupščini. Bili smo dolžni, da jih na to opozorimo in mislimo, da smo bili v tem dovolj jasni.

Damjan Rašič.

JUU SEKCIJA ZA DRINSKU BANOVINU.

Sarajevo, 4 januara 1934.

Uprava ove sekcije primila je sve tačke sporazuma, usvojene na konferenciji 14 i 15 decembra 1933 u Beogradu i rješila da ih provede preko srečkih društava.

Na osnovu donešene odluke molimo Izvršni odbor da sazove vanrednu skupščinu 4 marta 1934 u Beogradu sa dnevnim redom:

- 1) Donošenje izmene pravila.
- 2) Donošenje poslovnika.

3) Saopštenje donijete ostavke Izvršnog i Nadzornog odbora JUU i izbor novog Izvršnog i Nadzornog odbora JUU.

U slučaju da Izvršni i Nadzorni odbor ne predaju ostavku prije vanredne skupštine, a to znači da ne održe datu izjavu za konferenciju 14 i 15 decembra 1933 ili ne usvoje sporazum svih sekcija, onda molimo da treća tačka dnevnog reda glasi:

Glasanje poverenja ili nepoverenja Izvršnom i Nadzornom odboru i biranje novog Izvršnog i Nadzornog odbora JUU.

Iz puno sjednice Upravnog i nadzornog odbora održane 3 januara 1934.

Milković, sekretar. Biljčar, predsjednik.

JUU ZA ZETSKU BANOVINU

Cetinje, 3 jan.

Jugoslovensko učiteljsko udruženje — sekcija za Zetsku banovinu, održala je u Nikšiću vanrednu skupščinu 1 i 2 januara 1934 godine. Na ovoj skupštini je donešena rezolucija ove sadržine:

- 1) Skupščina u svemu odobrava rad sekcije uprave.
- 2) Skupščina u cijelosti prima sporazum predsjednika sekcije postignut na sjednici održanoj u Beogradu 14 i 15 decembra 1933 godine.

3) Skupščina odlučno zahtjeva saziv vanredne skupštine J. U. U. u Beogradu 4 marta 1934 godine na bazi postignutog sporazuma. Na osnovu ove rezolucije i donešenih zaključaka učiteljstvo Zetske banovine zahtjeva, da se izvrše sve odluke donešene na sastanku predsjednika sekcije u Beogradu 14 i 15 decembra 1933 godine, te da se održi i vanredna skupščina u Beogradu 4 marta t. g. sa ovim dnevnim redom:

- 1) Donošenje izmene pravila.
- 2) Donošenje poslovnika.
- 3) Saopštenje ostavke I. o. i Nadzornog odbora.

4) Izbor novog Izvršnog i Nadzornog odbora.

</